

ном, фейки, маніпуляції, перекручена інформація, заяви, звернення українських політиків, держслужбовців, громадських діячів тощо. В межах проекту для ефективної комунікації бібліотекарів було створено google-групу «Digital Library» та проводяться Zoom-зустрічі.

У сьогоднішніх реаліях е-комунікація є пріоритетним напрямком в організації якісного та оперативного доступу до інформаційних ресурсів і даних у режимі онлайн. Наукова бібліотека НУ «ОЮА» докладно максимум зусиль, щоб університетська спільнота могла швидко та якісно отримувати доступ до якісного інформаційного контенту в умовах воєнного стану в країні.

Ключові слова: е-комунікація, інформаційні ресурси, ресурси наукової інформації, бібліотека.

Key words: e-communication, information resources, scientific information resources, library.

МАКУХА СВІТЛАНА МИКОЛАЇВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
завідувач відділу абонементів наукової бібліотеки*

АНДРІЯШ ОКСАНА ВАСИЛІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
завідувач сектору відділу абонементів наукової бібліотеки*

ВЗАЄМОДІЯ ЗВО І БІБЛІОТЕКИ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Розвиток інформаційних технологій призвів до трансформації усіх сфер соціально-економічного життя і, як наслідок, до розвитку інформаційного суспільства та формування суспільства знань. Усі ці трансформації не минули бібліотечну галузь, зокрема бібліотеки закладів вищої освіти (надалі – ЗВО), перед якими, задля задоволення потреб академічної спільноти, стоїть завдання надання своїм користувачам бібліотечних послуг, цифрових та фізичних ресурсів, щоб вони мали змогу не тільки отримувати доступ та взаємодіяти з нескінченним потоком нових знань, але постійно стимулювати їх до створення нових способів пошуку та синтезу інформації. Наразі сучасний бібліотечний простір поєднує фізичну та віртуальну сфери свого існування, які співіснують у межах однієї освітньої установи, взаємодоповнюючи одна одну, в умовах, коли нові цифрові технології та педагогічна практика поєднуються і співпрацюють на різних рівнях.

При визначенні місця та ролі бібліотек ЗВО дослідники акцентують увагу на посиленні значущості бібліотеки як базової інституції у механізмі викладання, навчання та наукових досліджень в епоху цифрових

технологій [1; 2]. Справедливо зазначається, що сучасні університетські бібліотеки не можуть існувати без застосування інноваційних технологій та нерозривно пов'язаних з ними нових форм бібліотечного та інформаційного обслуговування, і що автоматизація бібліотечних процесів дозволила розширити коло завдань, пов'язаних з обробкою та наданням бібліотечних послуг [3, с. 25]. Впровадження у діяльність бібліотек ЗВО інновацій, заснованих на використанні новітніх цифрових технологій, значно покращує не лише обслуговування їх користувачів, але й підвищує якість та обсяг послуг, що ними надаються, а також дозволяє модернізувати майже усі внутрішні бібліотечні процеси, у тому числі й ті, що безпосередньо не пов'язані з віртуальною сферою її існування.

Криза, спричинена COVID-19, значно прискорила цифровізацію бібліотечного простору, розширила перелік віртуальних та цифрових послуг, з'явилися нові їх формати. Деякі з нових послуг стали у нагоді після запровадження в Україні у лютому цього року воєнного стану.

Найважливішим здобутком наукової бібліотеки Національного університету «Одеська юридична академія» (надалі – НБ НУ «ОЮА») у сфері модернізації бібліотечних послуг та процесів, пов'язаних з їх цифровізацією, є створення електронної бібліотеки, розширення її ресурсних можливостей. Нині електронна бібліотека представлена ABIS Unilib, інституційним репозитарієм eNUOLAIR (Electronic National University Odessa Law Academy Institutional Repository), офіційним сайтом НБ НУ «ОЮА», повнотекстовою електронною бібліотекою та електронними каталогами мережових ресурсів.

Електронний каталог ABIS Unilib – один з головних інформаційних ресурсів, доступний як в локальній мережі бібліотеки, так і в глобальній мережі. Репозитарій наукової бібліотеки eNUOLAIR – частина електронної бібліотечної системи університету, важлива ланка системи освітніх та наукових комунікацій університету, він забезпечує своєчасне оприлюднення результатів актуальних досліджень науковців університету, популяризує їхні праці та покращує наукометричні показники академічної спільноти освітньої установи [4, с. 28–29].

Інформаційні технології при обслуговуванні користувачів застосовують усі відділи бібліотеки, у тому числі відділ абонементів, у якому повністю автоматизована книговидача, для чого проведено кодування фонду бібліотеки, створено електронні формуляри користувачів тощо.

Модернізація бібліотечних послуг і процесів пов'язана також із впровадженням у діяльність наукової бібліотеки НУ «ОЮА» новації організаційного характеру, наприклад, запровадження обов'язкового консультування з викладачами кафедр при комплектуванні фонду бібліотеки, що дозволяє швидко і своєчасно забезпечити навчальний процес необхідною літературою. Фонд бібліотеки поповнюється друкованими та електронними монографіями, підручниками, навчально-методичними посібниками (до яких належать також видання іноземними мовами), періодичними та продовжуваними виданнями, насамперед, науковців НУ «ОЮА».

Ефективна, якісна робота наукової бібліотеки НУ «ОЮА» багато в чому визначається її кадровим складом, висока кваліфікація, професіоналізм якого дозволив у найскладніший для нашої держави час забезпечити на своєму рівні надання університетом освітніх послуг. В умовах воєнного стану наукова бібліотека НУ «ОЮА» розширила перелік бібліотечних послуг, що надаються користувачам бібліотеки дистанційно, приділяючи особливу увагу переселенцям. Усі послуги надаються на безоплатній основі. У період воєнного стану співробітники бібліотеки приймають участь у роботі конференцій, форумів, круглих столів, які проходять у форматі вебінарів.

Таким чином, наукова бібліотека НУ «ОЮА» відображає цінності, місію та цілі університету, невід'ємною частиною якого вона є, та реалізує їх на своєму рівні. Найвагоміші здобутки наукової бібліотеки НУ «ОЮА» у сфері модернізації послуг і процесів, пов'язані як з їх цифровізацією, так із упровадженням новації організаційного характеру у її діяльність, надають можливість їй займати одне із найважливіших місць у механізмі надання освітніх послуг. Університетський бібліотечний простір у період воєнного стану пристосовується до потреб користувачів для задоволення їх інформаційних потреб.

Список використаних джерел:

1. Cox J. Positioning the Academic Library within the Institution: A Literature Review. *New Review of Academic Librarianship*. 2018. Vol. 24, № 3–4. P. 217–241. URL: <https://www.tandfonline.com/action/showCitFormats?doi=10.1080%2F13614533.2018.1466342>
2. O'Donnell P., Anderson L. The University Library: Places for Possibility. *New Review of Academic Librarianship*. 2021. URL: <https://www.tandfonline.com/action/showCitFormats?doi=10.1080%2F13614533.2021.1906718&area=0000000000000000001>
3. Каракоз О. О. Традиційна та електронна книга: проблеми співіснування. *Бібліотека XXI століття: перспективи та інновації*: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Київ, 23 квіт. 2015 р.). Київ, 2015. С. 20–25.
4. Русначенко Т. Електронні ресурси в роботі сучасної бібліотеки закладу вищої освіти (на прикладі книгозбірні Криворізького державного педагогічного університету). *Бібліотечний форум: історія, теорія і практика*. 2021. № 3. С. 26–29.

Ключові слова: освітня послуга, механізм надання освітніх послуг, електронна бібліотека, цифрова бібліотечна послуга, віртуальна бібліотечна послуга, цифровізація бібліотечного простору.

Key words: educational service, mechanism of providing educational services, electronic library, digital library service, virtual library service, digitalization of library space.